

УДК 339

Козицька Г.В.

¹канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька Політехніка»

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Останні десятиліття спостерігається визначна новітня тенденція у розвитку економіки та суспільства – проникнення інформаційних технологій у різні сфери діяльності людей. Інформатизація виступає ключовим катализатором підвищення продуктивності праці та покращення якості життя. Цей процес вважається настанням нового етапу економічного розвитку, який в літературі часто називають «цифровою або діджитал економікою».

Цифрова економіка в значній мірі перетворює традиційні бізнес-процеси. За досягнення найвищих рівнів діджиталізації економіки, відбувається кардинальна трансформація взаємин між учасниками, що призводить до того, що всі компоненти економічної системи набувають паралельно з фізичною цифрову форму, в якій вони представлені у вигляді математичних моделей. Зазначені перетворення відбуваються з використанням наступних технологій: Big data, технологія блокчейн, інтелект, робототехніка, хмарні обчислення, квантові технології, віртуальна реальність та ін.

У діджетал економіці, поряд із зазначеними технологічними зрушеннями, наголос здвигается від товарів до послуг, особливо тих, що мають віртуальний характер, зокрема, пов'язаних з інтелектуальною власністю, і які створюють виключно за допомогою комп'ютерний програм. Такий перехід підкреслює важливість не лише матеріальних ресурсів, але і інтелектуальних знань, які можуть бути втілені в цифрових продуктах та послугах. Серед усього різноманіття технологій цифрової економіки, що розвиваються прискореними темпами, особливе місце займають інноваційні цифрові технології у фінансовій сфері.

Причини виникнення криптовалюти різноманітні, найважливіші з них можна визначити наступним чином. Однією з них є те, що золото у ролі виконувача функцій загального еквівалента у сучасних умовах має свої обмеження. Це пов'язано з природними особливостями і вартістю

даного матеріалу. Для більшої достовірності та якості виміру виникла потреба у формуванні нового еквівалента. Криптовалюта, зокрема біткойн, представляє собою новий формат, який може ефективно виконувати функції загального еквівалента, оскільки використання категорії «часу на видобуток» як вимірювача вартості може відображати більш точні витрати на вироблення продукту, що є особливо підходящим для інтернет-ресурсів

Такий підхід полегшує вимірювання вартості, оскільки безпосередньо прив'язаний до витрат праці, робить процес визначення вартості більш прозорим та передбачуваним, а також дозволяє витрати праці порівнювати у глобальному світовому масштабі.

Друга причина виникнення та розвитку криптовалют визначається соціально-економічними трансформаціями. Основним трендом цього процесу є конфлікт інтересів у взаємовідносинах соціальних груп, включаючи бізнес, державу і населення. Це сформувало потребу трансформації фінансової системи від монополістичної до більш демократичної та конкурентної.

Третя обставина пов'язана із загостренням міжнародної конкуренції і саме криптовалюта криптовалюти може слугувати інструментом для поліпшення конкурентоспроможності в глобальному масштабі, оскільки:

використання криптовалют дозволяє уникнути коливань вартості національних валют і впливу глобальних фінансових криз;

криптовалюти можуть забезпечити можливість проведення грошових операцій без значних обмежень інших країн, що може бути особливо корисним у випадку санкцій чи обмежень на міжнародних ринках;

криптовалюти, як правило, працюють на основі технології блокчейн, яка дозволяє здійснювати глобальні та швидкі транзакції, обходячи традиційні фінансові інтермедіари та забезпечує високий рівень конфіденційності, що може бути привабливим для суб'єктів, що шукають безпечний та конфіденційний спосіб проведення міжнародних транзакцій.

Четверта обставина виникнення криптовалют може бути також пов'язана із спробою масового споживача відповісти на свою незахищеність у зв'язку з різким зростанням тиску держави та капіталу на купівельну спроможність громадян, а також з протидією інфляційному знеціненню національних валют. Основні аспекти цієї обставини полягають у наступному:

– криптовалюти дозволяють особам мати контроль над своїми фінансами, безпосередньо керувати своїми активами та уникати втручання фіскальних органів;

- криптовалюти надають можливість уникати дії інфляційних процесів через обмежену кількість монет у системі та децентралізовану природу;

- окремі громадяни можуть використовувати криптовалюти для уникнення податкового тиску або обмеження владних органів у зборі фінансових даних.

Отже, проведений аналіз дозволив дійти висновку, що поява крипто валюти, як складової діджиталізованої економіки стала відповіддю на виклики, що постали у зв'язку зі змінами у суспільному житті та економіці. Наразі, поява криптовалюти та її похідних дозволяє більш точно і коректно здійснювати виміри вартості через витрати в робочому часі, уникати коливань вартості національних валют і впливу глобальних фінансових криз, проводити фінансові операції без значних обмежень інших країн, безпосередньо керувати власними активами та уникати втручання фіскальних органів.